

den verderen levensloop van de van het rechte pad afgewekene niet een noodlottigen invloed kunnen hebben?

Want men vergete niet, dat een geneesheer, die eenmaal begonnen is een enkel geval aan te geven, verplicht is, dit voor allen te doen. Het „hooger belang”, het in aanraking brengen met de justitie van iemand, die een strafbare daad verricht, is ten allen tijde aanwezig. Of het misdrijf al of niet schade aan de gezondheid toebrengt, mag geen gewicht in de schaal leggen; anders zouden de grootste schelmen het lichtst door de mazen glippen. De eerste de beste gewetenlooze arts, die zijn asepsis onder den duim heeft en zich wat geoeffend had in het opwekken van abortus, zou dan straffeloos zijn zaakje kunnen drijven. En verder kan geen enkel geneesheer van te voren weten, wie van zijn patiënten genoeg weerstandsvermogen bezit om ongedeerd de publieke minachting te dragen, die het deel zal zijn van bijna elk, van wie het openlijk bekend wordt, dat zij schuldig staat aan het hier besproken misdrijf en dit laatste nog vergroot heeft door te willen optreden als staatsgetuige.

Ik zie derhalve geen enkelen grond om af te wijken van mijn elders uitgesproken meening, dat wij in dezen slechts weinig van wetswijziging, en meer, al is het dan voorloopig niet, veel meer van verandering der zeden en der maatschappelijke verhoudingen te hopen hebben.

Leiden, 13 April 1908.

— Dr. A. GEIJL.

DE ABORTUS CRIMINALIS EN HET GENEESKUNDIG BEROEPSGEHEIM.

Het wegwerpen van oude plunje schijnt aanstekelijk te werken. Nauwelijks hebben wij dr. VAN TUSSENBRÖEK in ons hart kunnen gelukwenschen met haar standvastige houding tegenover de verzekeringmaatschappijen, waardoor zij blijk gaf voor het behoud van het beroepsgeheim ook iets over te hebben, wat men van andere voorstanders niet altijd kan zeggen, of daar komen zij en prof. TREUB met een voorstel, dat, komt het tot uitvoering, niet minder be- teekent dan afschaffing van datzelfde beroepsgeheim. De voorgestelde wijziging van art. 272 S. R., waardoor het voortaan zou vrij staan toevertrouwde geheimen te openbaren, *wanneer een hooger belang naar redelijk inzicht geacht moet worden dit te vorderen*, maakt inderdaad elk verschooningsrecht van den geneeskundige illusoir. Wie, *zonder* dat een hoog belang dit vordert, geheimen openbaart, die hem als zoodanig werden toevertrouwd, ondervindt terecht de openbare afkeuring, om het even of hij geneesheer zij of kruidenier. Dit soort verplichte geheimhouding is dus niet specifiek geneeskundig. Het eigenaardige van het beroepsgeheim der geestelijken en geneesheeren ligt juist daarin, *dat geen hooger belang gekend wordt* dan dat van den patiënt. Geen *redelijk*, doch *ethisch* inzicht beslist hierin. De geneesheer vereenzelvigd zich zóó met den patiënt, dat voor hem, evenals au fond voor dezen, het heil van den zieke in waarheid de hoogste wet wordt. Dit, en dit alleen, is de reden van het vertrouwen dat de patiënten ons schenken. Het belang van het beroepsgeheim behoeft niet meer uiteengezet te worden. Daarmede staat en valt wat van het aanzien van den geneeskundigen stand nog over is. Neemt men het weg, dan zullen de geoeffende operateur, de beroemde internist hun naam behouden; zij zullen dan echter geheel op één lijn staan

met den beklanten drogist of den handelaar in befaamde specialiteiten. Het aanzien, dat zij genieten, zal wat grooter zijn, alleen omdat zij duurder zijn, maar niet meer dan aan dezen zal hun het vertrouwen der patiënten te beurt vallen.

Met reden. Wie ziek is, vraagt in den regel niet naar het algemeen belang; hij verlangt met zoo min mogelijk „soesah” genezen te worden. Wie hem aankomt met eischen van algemeen belang, d. w. z. van het belang der *anderen*, die is zijn vijand, dien ontnemt hij zijn vertrouwen. Zoo is het met de toenemende centralisatie al een groot stuk gevorderd; het laatste restje dreigt door het voorstel TREUB-VAN TUSSENBROEK verloren te gaan.

Men moet niet gelooven, dat het artikel, zooals de voorstellers het zouden willen lezen, alleen toegepast zou worden bij abortus criminalis. Voortaan zullen de geneeskundigen, met het oog op het naar redelijk inzicht hooger belang der gerechtigheid, het hun als geheim door patiënten toevertrouwde den rechter mogen openbaren, met het oog op het hooger belang der publieke veiligheid aan de spoorwegmaatschappijen, met het oog op het maatschappelijke belang eener goede statistiek aan de verzekeringmaatschappijen, enz. En mochten zij zelf daartoe al niet geneigd zijn, de rechter zal, met het oog op de wijziging van art. 272 S. R., ook de uitzondering van art. 163 S. V. niet meer op de geneeskundigen van toepassing achten, en met art. 166 S. V. en 192 en 444 S. R. hen dwingen, het hun geschonken vertrouwen te schenden. En wie zal vertrouwen geven aan den arts, als hij niet weet of het gebrek, dat hij dezen zal openbaren, hem niet zijn betrekking zal kosten, of hem aan straf blootstellen?

Wie met het oog op het volksbelang opheffing van het beroepsgeheim vraagt voor bepaalde gevallen, miskent het geheele therapeutische streven van den arts, dat geheel en al anti-sociaal is. Als wij er over in onze handen wrijven, dat wij weder een krankzinnigen patiënt genezen hebben kunnen ontslaan, en hem dus in staat hebben gesteld zijn slechte raseigenschappen verder voort te planten, doen wij juist andersom als ieder verstandig fokker zou doen; als prof. TREUB vandaag een vrouw met bekkenanomalie, morgen een gonorrhoea aan haar gezin teruggeeft, handelt hij in denzelfden geest, zeer zeker *tegen* het hooger belang der gemeenschap, maar gelukkig in het individueel belang zijner patiënten. Men is gewend, DARWIN'S geneeskundige teeltkeus met den mantel der liefde te bedekken; de feiten bestaan er niet minder om.

Zonder twijfel is de goede geneesheer rechtstreeks sociaal schadelijk. Niemand zal meer dan wij toejuichen, als men dezen weg verlaat, als men ophoudt met het sentimenteele vertroetelen van alle mogelijke slechte kiemen, terwijl men zoovele goed aangelegde laat te gronde gaan. Ons alier geneeskundig ideaal, het verkrijgen van een gezonden *volkstam*, is alleen te bereiken door opzettelijke kruisingen en allertzorgvuldigste teeltkeus. Daarheen voede men het volk op. Zoolang dit streven niet algemeen is bereikt, late men den geneesheer intact zooals hij nu nog is, een eerbiedwaardig overblijfsel uit een vervlogen régime. — Maar een geheel.

Gaat men hem dwingen het „algemeen belang” te dienen, door te tornen aan zijn beroepsgeheim, dan wordt hij als een Grieksche tempel, gerestaureerd in suikerbakkersstijl. Men dwinge hem niet naast zijn individualistische the-

rapeuthiek daarmee gladweg in strijd zijnde sociale geneeskunde uit te oefenen. In die omstandigheden wordt een harmonische levenshouding onmogelijk.

Laat men ook niet zeggen, dat ik mij zonder reden druk maak, dat het heusch zoo erg niet is, dat men er niet aan denkt, te tornen aan het beroepsgeheim.

Het is wél erg. Men zal zien dat de ongelukkige term „een hooger belang naar redelijk inzicht”, in handen van het publiek geen grenzen zal hebben, dat de zwakke broeders onder ons, die nu nog tenminste door hun eed worden weerhouden, in die wijziging aanleiding zullen vinden, aan allerlei corporaties de mededeelingen te verstrekken, die deze onder den dekmantel van een of ander „hooger belang” niet zullen nalaten met steeds meer aandrang te eischen.

Vermoedelijk zal mijn zwakke stem niet in staat zijn tal van collega's, die aan vele ooren doof zijn, te beschreeuwen. Ik kan niet meer doen, en zou zelfs dit niet hebben gedaan zonder zekere toevoeging van prof. TREUB en dr. VAN TUSSEN BROEK aan hun voorstel:

„Van geneeskundige zijde achten wij oppositie uitgesloten”.

Zouden de geneeskundigen werkelijk al zóó sociaal ontaard zijn, dat zij niet meer protesteeren als er een sluipmoord wordt beraamd op hun beroepsgeheim?

Ik kan het niet gelooven, en heb het met ontsteltenis gelezen. Maar, waar ik anders zou hebben gezwegen, in de geruste overtuiging dat meer bevoegden zouden zorgen voor afdoende oppositie, heeft deze toevoeging mij naar de pen doen grijpen.

Zutphen, 12 April 1908.

A. STÄRCKE.

DE VERKLARING VAN HET ONTSTAAN DER CAISSONZIEKTEN.

Naar aanleiding van de nieuwe verklaring door VAN DER KWAST van de caissonziekte gegeven, zij het mij vergund eenige opmerkingen te maken. Met schrijver ben ik het eens, dat de theorie van de gasemboliën niet in alle opzichten bevredigend is en dat zij met name niet verklaart, waarom de pressing 1) juist het veelvuldigst optreedt in die gewrichten en lichaamsdeelen, die voor den arbeid onder verhoogden druk het meest worden gebruikt. Evenwel zou ik deze theorie toch niet gaarne vervangen willen zien door die van VAN DER KWAST. Deze toch, die de oorzaak van de pressing zoekt in een beleediging van de gewrichten, ontstaan, doordat bij het werken onder verhoogden druk, tengevolge van den bestaanden negatieven druk in het gewricht, de gewrichtseinden tegen elkander en de omgevende weeke deelen tegen de gewrichtseinden met meer kracht geperst zouden worden dan onder normalen atmospherischen druk, is niet genoeg in overeenstemming met hetgeen aan de lijders aan de pressing wordt waargenomen en is aan den anderen kant niet in staat de twee meest specifieke verschijnselen, die bij de pressing voorkomen, te verklaren. Willen wij toch de pijnen daarbij verklaren door beleedigingen van de gewrichten, dan komt het mij voor,

1) Dit is de naam door de werklieden te Amsterdam aan de arthralgiën en myalgiën bij caissonarbeid ontstaan gegeven.